

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 13ης Ιουλίου 1989 *

Στην υπόθεση 395/87,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Cour d'appel d'Aix-en-Provence προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της δίκης που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Ministère public

και

Jean-Louis Tournier, διευθυντή της Société des auteurs, compositeurs et éditeurs de musique (SACEM), Neuilly,

πολιτικώς ενάγων: **Jean Verney**, κάτοικος Juan-les-Pins,

η έκδοση προδικαστικής απόφασεως ως προς την ερμηνεία των άρθρων 30, 59, 85 και 86 της Συνθήκης ΕΟΚ,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

συγκείμενο από τους Τ. Koormans, πρόεδρο τμήματος, προεδρεύοντα, G. F. Mancini, K. N. Κακούρη, F. A. Schockweiler, J. C. Moitinho de Almeida, M. Díez de Velasco και M. Zuleeg, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: F. G. Jacobs

γραμματέας: D. Louterman, κύριος υπάλληλος διοικήσεως

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- ο J. Verney, πολιτικός ενάγων της κύριας δίκης, εκπροσωπούμενος από τους J. C. Fourgoux, δικηγόρο Παρισιού, A. Paffenholz-Bompart, δικηγόρο Grasse, κατά δε την προφορική διαδικασία και από τον P. F. Ryziger, δικηγόρο Παρισιού,
- ο J.-L. Tournier, κατηγορούμενος της κύριας δίκης, εκπροσωπούμενος από τον O. Carmet, δικηγόρο Παρισιού,
- η κυβέρνηση της Γαλλικής Δημοκρατίας, εκπροσωπούμενη από τους R. de Gouttes και M. Giacomini,
- η κυβέρνηση της Ιταλικής Δημοκρατίας, εκπροσωπούμενη από τον L. Ferrari Bravo, επικουρούμενο από τον I. Braguglia, avvocato dello Stato,
- η κυβέρνηση της Ελληνικής Δημοκρατίας, εκπροσωπούμενη από την E. M. Μαμούνα και τους Γ. Κρίππα, Σ. Ζησιμόπουλο και Γ. Κρανιδιώτη,
- η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους νομικούς της συμβούλους G. Magenco και I. Langermann,

έχοντας υπόψη την έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 8ης Μαρτίου 1989,

αφού άκουσε το γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 26ης Μαΐου 1989,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με απόφαση της 2ας Δεκεμβρίου 1987, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 23 του ίδιου μηνός, το Cour d'appel d'Aix-en-Provence υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, ορισμένα προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία των άρθρων 30, 59, 85 και 86 της εν λόγω Συνθήκης, προκειμένου να κριθεί αν συμβιβάζονται με τις διατάξεις αυτές οι όροι συναλλαγής που επιβάλλει στους χρήστες μια εθνική εταιρία διαχείρισεως πνευματικών δικαιωμάτων των συγγραφέων, συνθετών και εκδοτών μουσικής.
- 2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο ποινικής δίκης κατά του Jean-Louis Tournier, διευθυντή της Société des auteurs, compositeurs et éditeurs de musique (εταιρία συγγραφέων, συνθετών και εκδοτών μουσικής, στο εξής: SACEM), η οποία είναι η γαλλική εταιρία διαχείρισεως των δικαιωμάτων του δημιουργού στο μουσικό τομέα, μετά από μήνυση που υπέβαλε ένας ιδιοκτήτης δισκοθήκης του Juan-les-Pins, ο οποίος παρίσταται και ως πολιτικός ενάγων, προσάπτοντας στη SACEM ότι του επέβαλε την πληρωμή υπερβολικών δικαιωμάτων, μη δίκαιων ή ως αχρεωστήτως καταβληθέντων για τη δημόσια εκτέλεση στο κατάστημά του προστατευόμενων μουσικών έργων, και έτσι η εταιρία διέπραξε ορισμένα αδικήματα τιμωρούμενα από τη γαλλική ποινική νομοθεσία.
- 3 Ο ανακριτής της Grasse, στον οποίο ανατέθηκε η εν λόγω υπόθεση, εξέδωσε ordonnance για παύση της ποινικής δίωξης, αλλά το chambre d'accusation του Cour d'appel d'Aix-en-Provence εξαφάνισε την απόφαση αυτή και διέταξε συμπληρωματική ανάκριση ιδίως για να απαγγείλει κατηγορία κατά του διευθυντή της SACEM. Κατά την κατ' αντιμωλία συζήτηση που ακολούθησε, η πολιτική αγωγή ζήτησε από το chambre d'accusation να υποβάλει στο Δικαστήριο προδικαστικά ερωτήματα, επειδή ο συντελεστής του δικαιώματος που επέβαλε η SACEM έπρεπε να εξεταστεί ενόψει των διατάξεων της Συνθήκης ΕΟΚ περί ανταγωνισμού.
- 4 Οι αιτιάσεις που προβάλλει η πολιτική αγωγή αφορούν τη γενική συμπεριφορά της SACEM έναντι των δισκοθηκών στη Γαλλία. Η πολιτική αγωγή ισχυρίζεται σχετικώς ότι, πρώτον, το ύψος των χρηματικών δικαιωμάτων που απαιτεί η SACEM είναι αυθαίρετο και μη δίκαιο και, επομένως, συνιστά κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσης την οποία κατέχει η εταιρία αυτή. Πράγματι, το ύψος των χρηματικών αυτών δικαιωμάτων είναι αισθητώς μεγαλύτερο από εκείνο που εφαρμόζεται στα άλλα κράτη μέλη ενώ, επιπλέον, τα τιμολόγια τα οποία ισχύουν για τις δισκοθήκες δεν έχουν καμιά σχέση με τα ισχύοντα τιμολόγια έναντι άλλων που χρησιμοποιούν εγγεγραμμένη μουσική σε μεγάλη κλίμακα, όπως είναι η τηλεόραση και το ραδιόφωνο.

- 5 Δεύτερον, ισχυρίζεται ότι οι δισκοθήκες χρησιμοποιούν, σε πολύ μεγάλο μέτρο, μουσική αγγλοαμερικανικής καταγωγής, γεγονός που δεν λαμβάνεται υπόψη από τη μέθοδο υπολογισμού των δικαιωμάτων την οποία καθόρισε η SACEM και βασίζεται στην εφαρμογή ενός σταθερού ποσοστού 8,25 % επί του κύκλου εργασιών της συγκεκριμένης δισκοθήκης, περιλαμβανομένου και του ΦΠΑ. Πράγματι, οι ιδιοκτήτες οφείλουν να πληρώνουν τα πολύ υψηλά αυτά δικαιώματα προκειμένου να έχουν πρόσβαση σε όλο το ρεπερτόριο της SACEM, ενώ ενδιαφέρονται μόνο για μέρος του ρεπερτορίου αυτού· η SACEM αρνείται πάντοτε να τους επιτρέψει τη χρήση μέρους του ρεπερτορίου, ενώ δεν έχουν ούτε τη δυνατότητα να αποταθούν απευθείας στις εταιρίες διαχείρισεως δικαιωμάτων του δημιουργού σε άλλες χώρες, καθόσον οι εταιρίες αυτές συνδέονται με « συμβάσεις αμοιβαίας αντιπροσωπεύσεως » με τη SACEM και, ως εκ τούτου, αρνούνται την άμεση πρόσβαση στα ρεπερτόριά τους.
- 6 Το Cour d'appel διαπίστωσε, πρώτον, ότι η δραστηριότητα της SACEM εκτείνεται στο σύνολο της γαλλικής επικράτειας που αποτελεί σημαντικό τμήμα της κοινής αγοράς και ότι η συμπεριφορά η οποία προσάπτεται στην εταιρία αυτή ήταν ικανή να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών. Δεύτερον, θεώρησε ότι η SACEM κατείχε στη γαλλική επικράτεια δεσπόζουσα θέση καθόσον έχει de facto, αν όχι de jure, το απόλυτο μονοπώλιο της διαχείρισης των δικαιωμάτων των μελών της και έχει εντολή από τους αλλοδαπούς ομολόγους της να διαχειρίζεται στη Γαλλία τα ρεπερτόριά τους μουσικών έργων υπό τους ίδιους όρους που διαχειρίζεται το δικό της ρεπερτόριο. Τέλος, το Cour d'appel δέχθηκε ότι είναι δεδομένο ότι, μολονότι η εντολή αυτή δεν είναι αποκλειστική, καμιά δισκοθήκη ή οποιαδήποτε άλλη γαλλική επιχείρηση δεν ήταν σε θέση να συνάψει άμεσες συμβατικές σχέσεις με αλλοδαπή εταιρία δημιουργών.
- 7 Λαμβάνοντας υπόψη τις σκέψεις αυτές, το Cour d'appel υπέβαλε τα εξής πέντε προδικαστικά ερωτήματα:
- « 1) Συμβιβάζεται το ύψος του δικαιώματος ή των σωρευόμενων δικαιωμάτων που καθόρισε η SACEM, η οποία κατέχει δεσπόζουσα θέση σε σημαντικό τμήμα της κοινής αγοράς συνιστώσα στη Γαλλία πραγματικό μονοπώλιο για τη διαχείριση των δικαιωμάτων του δημιουργού και την είσπραξη των σχετικών δικαιωμάτων, με τις διατάξεις του άρθρου 86 της Συνθήκης της Ρώμης ή, αντίθετα, αποτελεί καταχρηστική πρακτική και πρακτική νοθεύουσα τον ανταγωνισμό η επιβολή μη διαπραγματευσιμων και μη δίκαιων όρων;

- 2) Η οργάνωση, χάρη σ' ένα σύνολο συμβάσεων αποκαλούμενων αμοιβαίας αντιπροσωπεύσεως de facto αποκλειστικότητας στις περισσότερες χώρες της Κοινότητας, που παρέχει σε επιχείρηση ελέγχου και εισπράξεως δικαιωμάτων του δημιουργού — ασκούσα τη δραστηριότητά της στο έδαφος κράτους μέλους — τη δυνατότητα να καθορίζει αυθαίρετα και κατά τρόπο που εισάγει διακρίσεις το ύψος των δικαιωμάτων, που έχει ως αποτέλεσμα να εμποδίζει τους χρήστες να επιλέγουν από τον κατάλογο των αλλοδαπών δημιουργών, χωρίς να υποχρεούνται να καταβάλουν δικαίωμα επί του καταλόγου της εταιρίας δημιουργών του οικείου κράτους μέλους, συνιστά εναρμονισμένη πρακτική αντίθετη προς τις διατάξεις του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης της Ρώμης και, επομένως, έχει ως αποτέλεσμα να διευκολύνει την καταχρηστική εκμετάλλευση της δεσπόζουσας θέσης κατά την έννοια του άρθρου 86 της εν λόγω Συνθήκης;
- 3) Πρέπει το άρθρο 86 της Συνθήκης της Ρώμης να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι συνιστά « μη δίκαιο όρο συναλλαγής » το γεγονός ότι η επιχείρηση ελέγχου και εισπράξεως δικαιωμάτων του δημιουργού, κατέχουσα σε σημαντικό τμήμα της κοινής αγοράς δεσπόζουσα θέση και συνδεδεμένη με συμβάσεις αμοιβαίας αντιπροσωπεύσεως με παρόμοιες επιχειρήσεις άλλων χωρών της ΕΟΚ, καθορίζει τη βάση και το συντελεστή του δικαιώματος, εφόσον προκύπτει ότι ο συντελεστής αυτός είναι κατά πολύ υψηλότερος από εκείνον που καθορίζουν όλες οι εταιρίες δημιουργών των κρατών μελών της ΕΟΚ, χωρίς αυτό να δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους και άσχετα από τα ποσά που αναδιανέμονται στους δημιουργούς, καθιστώντας το δικαίωμα δυσανάλογο σε σχέση με την οικονομική αξία της αντιπαροχής;
- 4) Πρέπει το γεγονός ότι μικτή εταιρία δημιουργών και εκδοτών, ασκούσα de facto μονοπώλιο στο έδαφος κράτους μέλους, αρνείται στους χρήστες φωνογραφήματων τη χρήση αλλοδαπού μόνο ρεπερτορίου που αντιπροσωπεύει, ή δεν πρέπει να θεωρηθεί ότι έχει ως αντικείμενο ή, εν πάση περιπτώσει, ως αποτέλεσμα να εμποδίζει, να περιορίζει ή να νοθεύει τον ανταγωνισμό κατά την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 1;
- 5) Συμβιβάζεται με τα άρθρα 30 και 59 της Συνθήκης η εφαρμογή εθνικής κανονιστικής ρυθμίσεως η οποία εξομοιώνει με παραποίηση στον τομέα των φωνογραφήματων την περίπτωση κατά την οποία δεν καταβάλλονται στην εθνική επιχείρηση ελέγχου, διαχείρισεως και εισπράξεως — κατέχουσα de facto μονοπώλιο — τα δικαιώματα που καθορίζει για τη δημόσια χρήση, μολονότι τα δικαιώματα αυτά είναι καταχρηστικά και εισάγουν διακρίσεις και μολονότι ο συντελεστής τους δεν καθορίζεται από τους ίδιους τους δημιουργούς και/ή δεν είναι ο συντελεστής τον οποίο θα μπορούσαν να συμφωνήσουν απευθείας οι αλλοδαπές εταιρίες δημιουργών που τους εκπροσωπούν, αν ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι το Δικαστήριο έκρινε ήδη ότι η διάθεση στο κοινό ενός δίσκου, όπως ενός βιβλίου, συγγέεται με την κυκλοφορία του υλικού υποθέματος του έργου συνεπαγόμενη την ανάλωση του δικαιώματος, και παρά το ότι ο αγοραστής κατέβαλε στον

εκδότη την τιμή του δίσκου στην οποία ενσωματώνεται το δικαίωμα του δημιουργού που αντιστοιχεί στην άδεια χρησιμοποίησεως του έργου; »

- 8 Στην έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση αναπτύσσονται διεξοδικώς τα πραγματικά περιστατικά και η διαδικασία, η γαλλική νομοθεσία περί των δικαιωμάτων του δημιουργού, καθώς και οι γραπτές παρατηρήσεις που κατατέθηκαν στο Δικαστήριο. Τα στοιχεία αυτά της δικογραφίας δεν επαναλαμβάνονται πιο κάτω παρά μόνο καθόσον απαιτείται για τη συλλογιστική του Δικαστηρίου.
- 9 Καταρχάς, επιβάλλεται να εξεταστεί το πέμπτο ερώτημα, σχετικό με τα άρθρα 30 και 59 της Συνθήκης, εν συνεχεία το δεύτερο και τέταρτο ερώτημα σχετικά με το άρθρο 85 και, τέλος, να ερμηνευθεί το άρθρο 86 το οποίο αποτελεί το αντικείμενο του πρώτου και τρίτου ερωτήματος.

Επί του πέμπτου ερωτήματος (άρθρα 30 και 59)

- 10 Με το πέμπτο ερώτημα τίθενται δύο διαφορετικά προβλήματα: πρώτον, το πρόβλημα αν τα άρθρα 30 και 59 της Συνθήκης εμποδίζουν την εφαρμογή εθνικής νομοθεσίας η οποία θεωρεί ως προσβολή του δικαιώματος του δημιουργού τη δημόσια εκτέλεση, χωρίς πληρωμή δικαιωμάτων, προστατευόμενων μουσικών έργων μέσω ηχητικών υποθεμάτων, όταν έχουν ήδη καταβληθεί δικαιώματα στο δημιουργό, για την αναπαραγωγή του έργου του, σε άλλο κράτος μέλος· δεύτερον, το πρόβλημα αν ο συντελεστής των εν λόγω δικαιωμάτων επιδρά στην απάντηση που πρέπει να δοθεί.
- 11 Πρέπει πρωτίστως να υπομνησθεί ότι, σύμφωνα με την απόφαση της 20ής Ιανουαρίου 1981 (Musikvertrieb Membran, 55/80 και 57/80, Συλλογή 1981, σ. 147), εταιρία διαχείρισεως των δικαιωμάτων του δημιουργού, η οποία ενεργεί επ' ονόματι του δικαιούχου ή του αδειούχου εκμεταλλεύσεως, δεν μπορεί να επικαλεστεί το αποκλειστικό δικαίωμα εκμεταλλεύσεως που παρέχεται από το δικαίωμα του δημιουργού, για να εμποδίσει ή να περιορίσει την εισαγωγή ηχητικών υποθεμάτων, τα οποία έχουν διοχετευθεί νόμιμα στην αγορά άλλου κράτους μέλους από τον ίδιο τον δικαιούχο ή με τη συναίνεσή του. Πράγματι, καμιά διάταξη εθνικής νομοθεσίας δεν μπορεί να επιτρέψει σε μια επιχείρηση, στην οποία έχει ανατεθεί η διαχείριση δικαιωμάτων του δημιουργού και η οποία στην πραγματικότητα μονοπωλεί τη διαχείριση αυτή στο έδαφος ενός κράτους μέλους, να επιβάλει μια εισφορά στα εισαγόμενα προϊόντα από άλλο κράτος μέλος, όπου αυτά έχουν ήδη τεθεί σε κυκλοφορία από τον δικαιούχο του δικαιώματος του δημιουργού ή με τη συναίνεσή του και έτσι να επιβάλει επιβάρυνση κατά την εισαγωγή ηχητικών υποθεμάτων, τα οποία τελούν ήδη σε ελεύθερη κυκλοφορία στην κοινή αγορά, εξαιτίας της διελεύσεώς τους από τα εσωτερικά σύνορα.

- 12 Πρέπει εν συνεχεία να παρατηρηθεί ότι τα προβλήματα που συνεπάγεται ο σεβασμός του δικαιώματος του δημιουργού επί των μουσικών έργων τα οποία τίθενται στη διάθεση του κοινού μέσω δημόσιων εκτελέσεων, σε σχέση με τις επιταγές της Συνθήκης, δεν είναι τα ίδια με εκείνα που αφορούν τις περιπτώσεις κατά τις οποίες η διάθεση των έργων στο κοινό συγχέεται πλήρως με την κυκλοφορία του υλικού υποθέματος του έργου. Στην πρώτη περίπτωση, ο δικαιούχος του δικαιώματος του δημιουργού και οι έλκοντες από αυτόν δικαίωμα έχουν νόμιμο συμφέρον να υπολογίζονται τα δικαιώματα τα οποία οφείλονται για την άδεια εκτέλεσης του έργου ανάλογα με τον πραγματικό ή τον πιθανό αριθμό των δημόσιων εκτελέσεων, όπως έκρινε το Δικαστήριο με την απόφαση της 18ης Μαρτίου 1980 (Coditel, 62/79, Rec. 1980, σ. 881).
- 13 Είναι αλήθεια ότι η παρούσα υπόθεση εγείρει ένα ειδικό ζήτημα ως προς τη διάκριση μεταξύ των δύο αυτών καθεστώτων, κατά το μέτρο που τα ηχητικά υποθέματα είναι, αφενός, προϊόντα στα οποία εφαρμόζονται οι διατάξεις ως προς την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων του άρθρου 30 και επόμενα της Συνθήκης, αλλά, αφετέρου, μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη δημόσια εκτέλεση του μουσικού έργου για το οποίο γίνεται λόγος. Σε μια τέτοια κατάσταση, ο συμβιβασμός των επιταγών που προκύπτουν από την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων και την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών και εκείνων που επιβάλλονται από τον οφειλόμενο σεβασμό στα δικαιώματα του δημιουργού πρέπει να πραγματοποιείται κατά τέτοιο τρόπο ώστε οι δικαιούχοι δικαιωμάτων του δημιουργού, ή οι εταιρίες οι οποίες είναι εντολοδόχοι τους, να έχουν τη δυνατότητα να επικαλούνται τα αποκλειστικά τους δικαιώματα για να ζητούν την καταβολή δικαιωμάτων εκμεταλλεύσεως σε περίπτωση δημόσιας μετάδοσης μουσικής εγγεγραμμένης επί ηχητικού υποθέματος, μολονότι για την εμπορία του ηχητικού αυτού υποθέματος στη χώρα της δημόσιας μετάδοσης δεν μπορεί να επιβληθεί κανένα δικαίωμα εκμεταλλεύσεως.
- 14 Όσον αφορά τον καταχρηστικό ή τον εισάγοντα διακρίσεις χαρακτήρα του συντελεστή του δικαιώματος εκμεταλλεύσεως, ο συντελεστής αυτός, καθοριζόμενος αυτοτελώς από τη SACEM, πρέπει να εκτιμάται ενόψει των κανόνων ανταγωνισμού των άρθρων 85 και 86. Ο συντελεστής του δικαιώματος εκμεταλλεύσεως δεν λαμβάνεται υπόψη όταν πρόκειται να εξεταστεί αν η οικεία εθνική νομοθεσία συμβιβάζεται με τα άρθρα 30 και 59 της Συνθήκης.
- 15 Επομένως, στο πέμπτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι τα άρθρα 30 και 59 της Συνθήκης πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι δεν εμποδίζουν την εφαρμογή εθνικής νομοθεσίας η οποία θεωρεί ως προσβολή του δικαιώματος του δημιουργού τη δημόσια εκτέλεση, χωρίς πληρωμή δικαιωμάτων, προστατευόμενων μουσικών έργων μέσω ηχητικών υποθεμάτων, όταν έχουν ήδη καταβληθεί δικαιώματα στο δημιουργό για την αναπαραγωγή του έργου του σε άλλο κράτος μέλος.

Επί του δευτέρου και τετάρτου ερωτήματος (άρθρο 85)

- 16 Το δεύτερο ερώτημα αφορά την πρακτική που ακολουθούν οι εθνικές εταιρίες διαχειρίσεως δικαιωμάτων του δημιουργού των διαφόρων κρατών μελών στις αμοιβαίες σχέσεις τους. Αφορά ακόμη, αφενός, την οργάνωση από τις εταιρίες αυτές δικτύου συμβάσεων αμοιβαίας αντιπροσωπεύσεως και, αφετέρου, την πρακτική που ακολουθούν οι εταιρίες αυτές, αρνούμενες συλλογικά κάθε πρόσβαση στα αντίστοιχα ρεπερτόριά τους στους χρήστες οι οποίοι είναι εγκατεστημένοι στα άλλα κράτη μέλη.
- 17 Επί του πρώτου σημείου πρέπει, πρώτον, να διευκρινιστεί ότι, όπως προκύπτει από το φάκελο, ως « σύμβαση αμοιβαίας αντιπροσωπεύσεως », όπως αναφέρεται από το εθνικό δικαστήριο, νοείται η σύμβαση μεταξύ δύο εθνικών εταιριών διαχειρίσεως δικαιωμάτων του δημιουργού στο μουσικό τομέα με την οποία οι εταιρίες αυτές αναθέτουν αμοιβαίως το δικαίωμα να χορηγούν, στο έδαφος για το οποίο έχουν την ευθύνη, τις αναγκαίες εγκρίσεις για κάθε δημόσια εκτέλεση μουσικών έργων των μελών των άλλων εταιριών, τα οποία προστατεύονται με δικαιώματα του δημιουργού, και να εξαρτά τις εγκρίσεις αυτές από ορισμένους όρους, σύμφωνα με τους ισχύοντες νόμους στο εν λόγω έδαφος. Οι όροι αυτοί περιλαμβάνουν, ιδίως, την πληρωμή δικαιωμάτων, των οποίων η είσπραξη γίνεται από την εντολοδόχο εταιρία για λογαριασμό της άλλης εταιρίας. Με τη σύμβαση διευκρινίζεται ότι κάθε εταιρία εφαρμόζει, όσον αφορά τα έργα του ρεπερτορίου της άλλης εταιρίας, τα ίδια τιμολόγια, μεθόδους και μέσα εισπράξεως και επιμερισμού των δικαιωμάτων που εφαρμόζει η ίδια για τα έργα του δικού της ρεπερτορίου.
- 18 Πρέπει, εν συνεχεία, να υπομνησθεί ότι, κατά τις διεθνείς συμβάσεις που έχουν εφαρμογή στο δίκαιο της πνευματικής ιδιοκτησίας, οι δικαιούχοι δικαιωμάτων του δημιουργού τα οποία έχουν αναγνωρισθεί υπό το κράτος της νομοθεσίας ενός συμβαλλόμενου κράτους απολαμβάνουν, στο έδαφος κάθε άλλου συμβαλλόμενου κράτους, της ίδιας προστασίας κατά της προσβολής των δικαιωμάτων αυτών, όπως και οι υπήκοοι του τελευταίου αυτού κράτους, καθώς και των μέσων παροχής έννομης προστασίας που παρέχονται στους υπηκόους αυτούς.
- 19 Υπ' αυτές τις προϋποθέσεις, προκύπτει ότι οι συμβάσεις αμοιβαίας αντιπροσωπεύσεως μεταξύ εταιριών διαχειρίσεως έχουν διπλό σκοπό: αφενός, αποβλέπουν στην επιβολή των ίδιων όρων, για το σύνολο των προστατευόμενων μουσικών έργων ανεξάρτητα από την προέλευση, για όλους τους χρήστες που είναι εγκατεστημένοι στο ίδιο κράτος, σύμφωνα με την αρχή η οποία έγινε δεκτή από τη διεθνή κανονιστική ρύθμιση· αφετέρου, επιτρέπουν στις εταιρίες διαχειρίσεως να στηρίζονται, για την προστασία του ρεπερτορίου τους σε άλλο κράτος μέλος, στην οργάνωση που δημιουργήθηκε από την εταιρία διαχειρίσεως η οποία ασκεί στη χώρα αυτή τις δραστηριότητές

της, χωρίς να είναι υποχρεωμένες να προσθέσουν στην οργάνωση αυτή τα δικά τους δίκτυα συμβάσεων με τους χρήστες και τους δικούς τους επιτόπιους ελέγχους.

- 20 Από τις σκέψεις αυτές προκύπτει ότι οι εν λόγω συμβάσεις αμοιβαίας αντιπροσωπεύσεως είναι συμβάσεις παροχής υπηρεσιών οι οποίες, καθεαυτές, δεν είναι περιοριστικές του ανταγωνισμού ώστε να εμπíπτουν στην απαγόρευση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης. Θα μπορούσε να συνέβαινε διαφορετικά αν οι συμβάσεις αυτές καθιέρωναν αποκλειστικότητα, υπό την έννοια ότι οι εταιρίες διαχειρίσεως θα αναλάμβαναν να μη επιτρέπουν την άμεση πρόσβαση στο ρεπερτόριό τους στους εγκατεστημένους στην αλλοδαπή χρήστες εγγεγραμμένης μουσικής· ωστόσο, από το φάκελο προκύπτει ότι τέτοιου είδους ρήτρες αποκλειστικότητας, οι οποίες περιλαμβάνονταν άλλοτε στις συμβάσεις αμοιβαίας αντιπροσωπεύσεως, καταργήθηκαν μετά από αίτηση της Επιτροπής.
- 21 Η Επιτροπή παρατηρεί, εντούτοις, ότι η κατάργηση της εν λόγω ρήτρας αποκλειστικότητας στις συμβάσεις δεν είχε ως αποτέλεσμα τη μεταβολή της συμπεριφοράς των εταιριών διαχείρισεως, διότι οι τελευταίες αρνούνται να χορηγήσουν άδεια εκμεταλλεύσεως ή να εμπιστευθούν το ρεπερτόριό τους στην αλλοδαπή σε άλλη εταιρία πλην της εγκατεστημένης στο εν λόγω έδαφος. Ο ισχυρισμός αυτός οδηγεί στην εξέταση του δευτέρου ζητήματος που ετέθη με το προδικαστικό ερώτημα, δηλαδή του ζητήματος αν με την εναρμονισμένη πρακτική οι εταιρίες διαχείρισεως δεν διατήρησαν, στην πράξη, την αποκλειστικότητά τους.
- 22 Σχετικώς, η Επιτροπή και η SACEM ισχυρίζονται ότι οι εταιρίες διαχείρισεως δεν έχουν κανένα συμφέρον να χρησιμοποιήσουν άλλη μέθοδο από εκείνη της εντολής που παρέχουν στην εταιρία η οποία είναι εγκατεστημένη στο οικείο έδαφος και δεν φαίνεται ρεαλιστικό, υπό τις προϋποθέσεις αυτές, να θεωρηθεί ότι η άρνηση των εταιριών διαχείρισεως να επιτρέπουν την άμεση πρόσβαση στο ρεπερτόριό τους στους αλλοδαπούς χρήστες αντιστοιχεί σε εναρμονισμένη πρακτική. Οι ιδιοκτήτες δισκοθηκών, μολονότι αναγνωρίζουν ότι οι αλλοδαπές εταιρίες αναθέτουν τη διαχείριση του ρεπερτορίου τους στη SACEM διότι θα ήταν πάρα πολύ δαπανηρό να καθιέρωσουν στη Γαλλία σύστημα άμεσης εισπράξεως, εντούτοις, θεωρούν ότι οι εταιρίες αυτές έχουν έλθει σε συνεννόηση προς το σκοπό αυτό. Προς στήριξη της άποψης αυτής, αναφέρονται σε επιστολές που έχουν λάβει οι γάλλοι χρήστες από διάφορες αλλοδαπές εταιρίες διαχείρισεως και οι οποίες τους αρνήθηκαν την άμεση πρόσβαση στο ρεπερτόριο χρησιμοποιώντας το ίδιο αισθητώσ λεξιλόγιο.
- 23 Επιβάλλεται η παρατήρηση ότι συνεννόηση μεταξύ εθνικών εταιριών διαχείρισεως δικαιωμάτων του δημιουργού η οποία θα είχε ως αποτέλεσμα τη συστηματική άρνηση

άμεσης προσβάσεως στο ρεπερτόριό τους των αλλοδαπών χρηστών πρέπει να θεωρηθεί ως συνεπαγόμενη εναρμονισμένη πρακτική, περιοριστική του ανταγωνισμού και ικανή να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών.

- 24 Όπως έκρινε το Δικαστήριο με την απόφαση της 14ης Ιουλίου 1972 (Imperial Chemical Industries, 48/69, Rec. 1972, σ. 619), οι παράλληλες απλώς συμπεριφορές μπορούν, υπό ορισμένες περιστάσεις, να αποτελέσουν σοβαρή ένδειξη ότι υπάρχει εναρμονισμένη πρακτική όταν καταλήγουν στη διαμόρφωση όρων ανταγωνισμού οι οποίοι δεν ανταποκρίνονται στους συνήθεις όρους του ανταγωνισμού. Ωστόσο, μια τέτοια συνεννόηση δεν μπορεί να προεξοφλείται όταν το παράλληλο της συμπεριφοράς μπορεί να εξηγηθεί από άλλους λόγους εκτός από την ύπαρξη συνεννοήσεως. Αυτό μπορεί να συμβαίνει όταν οι εταιρίες διαχειρίσεως δικαιωμάτων του δημιουργού των άλλων κρατών μελών είναι υποχρεωμένες, σε περίπτωση άμεσης προσβάσεως στο ρεπερτόριό τους, να οργανώσουν το δικό τους σύστημα διαχειρίσεως και ελέγχου σε άλλο έδαφος.
- 25 Συνεπώς, το ζήτημα αν έγινε πράγματι συνεννόηση απαγορευόμενη από τη Συνθήκη εξαρτάται από την αξιολόγηση ορισμένων ενδείξεων και την εκτίμηση ορισμένων εγγράφων και άλλων αποδεικτικών στοιχείων. Στο πλαίσιο της κατανομής των αρμοδιοτήτων που προβλέπει το άρθρο 177 της Συνθήκης, το έργο αυτό εμπίπτει στην αρμοδιότητα των εθνικών δικαστηρίων.
- 26 Επομένως, στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 85 της Συνθήκης πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι απαγορεύει κάθε εναρμονισμένη πρακτική μεταξύ εθνικών εταιριών διαχειρίσεως δικαιωμάτων του δημιουργού των κρατών μελών που έχει ως σκοπό ή ως αποτέλεσμα ότι κάθε εταιρία αρνείται στους χρήστες που είναι εγκατεστημένοι σε άλλο κράτος μέλος την άμεση πρόσβαση στο ρεπερτόριό της. Εναπόκειται στα εθνικά δικαστήρια να προσδιορίσουν αν πραγματικά υπήρχε σχετικώς εναρμονισμένη πρακτική μεταξύ των εν λόγω εταιριών διαχειρίσεως.
- 27 Το τέταρτο ερώτημα αναφέρεται σε διαφορετικό πρόβλημα, ήτοι στο πρόβλημα ότι μια εταιρία διαχειρίσεως αρνείται να χορηγήσει στους χρήστες, οι οποίοι είναι εγκατεστημένοι στο έδαφος για το οποίο η εταιρία είναι υπεύθυνη, έγκριση για τη δημόσια μετάδοση μουσικών έργων που να περιορίζεται στο αλλοδαπό μόνο ρεπερτόριο, το οποίο η εταιρία αυτή αντιπροσωπεύει στο εν λόγω έδαφος.

- 28 Από το φάκελο προκύπτει ότι, στο παρελθόν, οι γαλλικές δισκοθήκες επεδίωξαν την πρόσβαση σε ορισμένα αλλοδαπά ρεπερτόρια τα οποία διαχειριζόταν η SACEM, ιδίως στο αμερικανικό και βρετανικό ρεπερτόριο ή, τουλάχιστον, την πρόσβαση σε ορισμένες κατηγορίες μουσικών έργων τα οποία ήταν ειδικώς κατάλληλα για να μεταδοθούν στις δισκοθήκες και τα οποία προέρχονταν ουσιαστικά από ξένες χώρες. Επειδή η SACEM αρνήθηκε να χορηγήσει έγκριση για τη μερική χρήση του ρεπερτορίου, οι δισκοθήκες έπρεπε να καταβάλουν υψηλά δικαιώματα αντιστοιχούντα στη χρήση του συνόλου του ρεπερτορίου αυτού, μολοντί μεταδίδουν μόνον ένα τμήμα του.
- 29 Η γαλλική κυβέρνηση και η Επιτροπή επέσυραν την προσοχή του Δικαστηρίου στις πρακτικές δυσχέρειες που συνεπάγεται ο τεμαχισμός του συνολικού ρεπερτορίου σε διάφορα υποσύνολα τα οποία μπορούν να διατεθούν στο εμπόριο. Αφενός, οι δισκοθήκες θα χάσουν το πλεονέκτημα της πλήρους ελευθερίας στην επιλογή των μουσικών έργων που μεταδίδουν· αφετέρου, η διαφοροποίηση μεταξύ προστατευόμενων μουσικών έργων των οποίων η μετάδοση επιτρέπεται ή δεν επιτρέπεται μπορούσε να οδηγήσει σε αυξημένη εποπτεία και να συνεπάγεται έτσι υψηλότερο κόστος για τους χρήστες μουσικής.
- 30 Πρέπει να υπομνησθεί ότι το Δικαστήριο, με την απόφαση της 21ης Μαρτίου 1974 (BRT II, 127/73, Rec. 1974, σ. 313), αποφάνθηκε επί του ενιαίου χαρακτήρα των συμβάσεων που συνάπτει μια εθνική εταιρία διαχείρισεως δικαιωμάτων του δημιουργού με καθένα από τα μέλη της και επί του συμβιβαστού της ακολουθούμενης σχετικώς πρακτικής προς το άρθρο 86 της Συνθήκης. Ωστόσο, στην παρούσα υπόθεση πρόκειται για τον ενιαίο χαρακτήρα των συμβάσεων που συνάπτει η εταιρία με συγκεκριμένη κατηγορία χρηστών εγγεγραμμένης μουσικής και το συμβιβαστό των συμβάσεων αυτών με το άρθρο 85.
- 31 Σχετικώς, επιβάλλεται καταρχάς η διαπίστωση ότι οι εταιρίες διαχείρισεως επιδιώκουν νόμιμο σκοπό όταν προσπαθούν να διαφυλάξουν τα δικαιώματα και τα συμφέροντα των μελών τους έναντι των χρηστών εγγεγραμμένης μουσικής. Οι σχετικές συμβάσεις που συνάπτονται με τους χρήστες δεν μπορεί να θεωρηθούν ως περιοριστικές του ανταγωνισμού, κατά την έννοια του άρθρου 85, παρά μόνον αν η επίμαχη πρακτική υπερβαίνει τα όρια του αναγκαίου για την επίτευξη του σκοπού αυτού. Αυτό μπορεί να συμβαίνει αν η άμεση πρόσβαση σε ένα υποσύνολο, όπως προτείνουν οι ιδιοκτήτες δισκοθηκών, μπορούσε να διαφυλάξει πλήρως τα συμφέροντα των δημιουργών, συνθετών και εκδοτών μουσικής χωρίς, εντούτοις, να αυξάνονται τα απαιτούμενα έξοδα για τη διαχείριση των συμβάσεων και την εποπτεία στη χρήση προστατευόμενων μουσικών έργων.

- 32 Το αποτέλεσμα της εκτίμησης αυτής μπορεί να είναι διαφορετικό από ένα κράτος μέλος σε άλλο. Σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, εναπόκειται στο εθνικό δικαστήριο να προβαίνει στις αναγκαίες πραγματικές διαπιστώσεις.
- 33 Κατά συνέπεια, στο τέταρτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το γεγονός ότι εθνική εταιρία διαχειρίσεως δικαιωμάτων τῶν δημιουργῶν στο μουσικό τομέα αρνείται στους χρήστες εγγεγραμμένης μουσικής την πρόσβαση μόνο στο αλλοδαπὸ ρεπερτόριο που αντιπροσωπεύει δεν έχει ως σκοπὸ ἢ ως ἀποτέλεσμα να περιορίσει τον ανταγωνισμό στην κοινὴ αγορά παρά μόνον αν ἡ πρόσβαση σε μέρος του προστατευόμενου ρεπερτορίου μπορούσε να διαφυλάξει πλήρως τα συμφέροντα των δημιουργῶν, συνθετῶν και εκδοτῶν μουσικῆς χωρὶς, ωστόσο, να αυξάνει τα έξοδα για τη διαχείριση των συμβάσεων και για την εμπολεία στη χρησιμοποίηση των προστατευόμενων μουσικῶν έργων.

Επί του πρώτου και τρίτου ερωτήματος (ἄρθρο 86)

- 34 Πρέπει, προκαταρκτικά, να παρατηρηθεῖ ὅτι, σύμφωνα με τους ἴδιους τους ὅρους του ἄρθρου 86, κάθε επιβολὴ μη δίκαιων ὁρων συναλλαγῆς ἀπὸ ἐπιχείρηση κατέχουσα δεσπζουσα θέση συνιστᾶ κατάχρηση.
- 35 Με το πρώτο ερώτημα τίθεται το ζήτημα ποια κριτήρια πρέπει να εφαρμόζονται προκειμένου να προσδιοριστεῖ αν εθνικὴ εταιρία διαχειρίσεως δικαιωμάτων του δημιουργῶν κατέχουσα δεσπζουσα θέση σε σημαντικό τμήμα της κοινῆς αγοράς ἐπιβάλλει μη δίκαιους ὅρους συναλλαγῆς· με το ερώτημα τονίζεται το ὅτι οι ἐπιβαλλόμενοι ὅροι δεν είναι διαπραγματεύσιμοι και δεν είναι δίκαιοι. Με το τρίτο ερώτημα ἐρωτᾶται ἐιδικότερα αν ἡ απάντηση στο πρώτο ερώτημα μπορεί να στηρίζεται στο κριτήριο το οποίο τόνισαν οι ἰδιοκτῆτες δισκοθηκῶν και ἐπαναλήφθηκε στη διατύπωση του ἐρωτήματος, δηλαδή στη σχέση του χρησιμοποιούμενου συντελεστή με το συντελεστὴ που εφαρμόζουν οι εταιρίες διαχειρίσεως ἄλλων κρατῶν μελῶν.
- 36 Σχετικῶς, ἡ SACEM ἰσχυρίζεται ὅτι οι χρησιμοποιούμενες μέθοδοι, στα διάφορα κράτη μέλη, για τον καθορισμὸ της βάσης του ποσοστοῦ των δικαιωμάτων είναι ἀνόμιες, διότι τα δικαιώματα που υπολογίζονται με βάση τον κύκλο εργασιῶν μιας δισκοθήκης, ὅπως στη Γαλλία, δεν μπορούν να συγκρίνονται με ἐκεῖνα που καθορίζονται ἀναλόγως του ἐμβαδού του συγκεκριμένου καταστήματος, ὅπως συμβαίνει σε ἄλλα κράτη μέλη. Αν ἦταν δυνατόν να ἐξουδετερωθῶν οι μεθοδολογικῆς αὐτῆς διαφορές, με συγκριτικὴ ἐξέταση στηριζόμενη στα ἴδια κριτήρια, το συμπέρασμα θα ἦταν

ότι οι διαφορές μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά το ύψος των δικαιωμάτων είναι ασήμαντες.

- 37 Οι ισχυρισμοί αυτοί αμφισβητήθηκαν όχι μόνον από τους ιδιοκτήτες δισκοθηκών, αλλά και από την Επιτροπή. Η τελευταία ανέφερε ότι, στο πλαίσιο έρευνας που διενήργησε σχετικά με τα δικαιώματα που εισπράττει η SACEM από τις γαλλικές δισκοθήκες, ζήτησε από όλες τις εθνικές εταιρίες διαχείρισεως δικαιωμάτων του δημιουργού στο μουσικό τομέα, εντός της Κοινότητας, να της ανακοινώσουν τα δικαιώματα τα οποία εισπράττουν από μια δισκοθήκη-υπόδειγμα η οποία έχει συγκεκριμένα χαρακτηριστικά όσον αφορά τον αριθμό των θέσεων, το εμβαδόν, τις ώρες εργασίας, το χαρακτήρα της τοποθεσίας, την τιμή εισόδου, την τιμή του προς κατανάλωση είδους που ζητείται πιο πολύ και το ποσό των ετήσιων εσόδων, περιλαμβανομένων των φόρων. Η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι αυτή η μέθοδος συγκρίσεως δεν λαμβάνει υπόψη τις αισθητές διαφορές που μπορεί να υπάρχουν από ένα κράτος μέλος σε άλλο ως προς την προσέλευση στις δισκοθήκες και που είναι συνάρτηση διαφόρων παραγόντων όπως το κλίμα, οι κοινωνικές συνήθειες και οι ιστορικές παραδόσεις. Πάντως, το ύψος του δικαιώματος που αντιστοιχεί σε πολλαπλάσιο εκείνου των δικαιωμάτων τα οποία εισπράττονται στα άλλα κράτη μέλη μπορεί να στοιχειοθετεί το μη δίκαιο χαρακτήρα του δικαιώματος· η έρευνα της Επιτροπής οδηγεί σε μια τέτοια διαπίστωση.
- 38 Επιβάλλεται η παρατήρηση ότι, όταν μια επιχείρηση κατέχουσα δεσπόζουσα θέση επιβάλλει, για τις υπηρεσίες που παρέχει, τιμές αισθητά υψηλότερες από αυτές που εφαρμόζονται σε άλλα κράτη μέλη και όταν η σύγκριση των επιπέδων των τιμών έχει πραγματοποιηθεί επί ομοιομόρφου βάσεως, η διαφορά αυτή πρέπει να θεωρηθεί ως ένδειξη καταχρήσεως της δεσπόζουσας θέσεως. Στην περίπτωση αυτή εναπόκειται στην ενδιαφερόμενη επιχείρηση να δικαιολογήσει τη διαφορά, επικαλούμενη αντικειμενικές διαφορές μεταξύ της καταστάσεως του οικείου κράτους μέλους και της καταστάσεως που επικρατεί σε όλα τα άλλα κράτη μέλη.
- 39 Σχετικώς, η SACEM επικαλείται ορισμένες περιστάσεις προκειμένου να δικαιολογήσει τη διαφορά αυτή. Ετσι, αναφέρεται στις υψηλές τιμές που εφαρμόζουν οι δισκοθήκες στη Γαλλία, στο κατά παράδοση υψηλό επίπεδο προστασίας που διασφαλίζει το δίκαιο πνευματικής ιδιοκτησίας στη χώρα αυτή, καθώς και στις ιδιομορφίες της γαλλικής νομοθεσίας κατά την οποία η αναπαραγωγή εγγεγραμμένων μουσικών έργων υπόκειται όχι μόνο σε δικαίωμα δημόσιας εκτέλεσης αλλά και σε συμπληρωματικό δικαίωμα μηχανικής αναπαραγωγής.

- 40 Πρέπει πάντως να παρατηρηθεί ότι οι περιστάσεις αυτές δεν μπορούν να εξηγήσουν μια πολύ αισθητή διαφορά μεταξύ των συντελεστών των επιβαλλόμενων δικαιωμάτων στα διάφορα κράτη μέλη. Το υψηλό επίπεδο των τιμών που επιβάλλουν οι δισκοθήκες σε συγκεκριμένο κράτος μέλος, αν υποθεθεί ότι αυτό έχει αποδειχθεί, μπορεί να είναι αποτέλεσμα πολλών πραγματικών στοιχείων, μεταξύ των οποίων μπορεί να περιλαμβάνεται και το ποσοστό των δικαιωμάτων τα οποία οφείλονται για την αναπαραγωγή εγγεγραμμένης μουσικής. Όσον αφορά το επίπεδο προστασίας που διασφαλίζει η εθνική νομοθεσία, πρέπει να γίνει δεκτό ότι το δικαίωμα του δημιουργού επί των μουσικών έργων περιλαμβάνει, γενικά, το δικαίωμα δημόσιας εκτέλεσης και το δικαίωμα αναπαραγωγής, το δε γεγονός ότι σε ορισμένα κράτη, μεταξύ των οποίων η Γαλλία, οφείλεται « συμπληρωματικό δικαίωμα αναπαραγωγής » σε περίπτωση δημόσιας εκτέλεσης δεν συνεπάγεται ότι το επίπεδο προστασίας είναι διαφορετικό. Πράγματι, όπως έκρινε το Δικαστήριο με την απόφαση της 9ης Απριλίου 1987 (*Basset*, 402/85, Συλλογή 1987, σ. 1747), το συμπληρωματικό δικαίωμα μηχανικής αναπαραγωγής αναλύεται, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι έννοιες που χρησιμοποιούν η γαλλική νομοθεσία και πρακτική, ως αποτελόν τμήμα της αμοιβής των δικαιωμάτων του δημιουργού για τη δημόσια εκτέλεση εγγεγραμμένου μουσικού έργου και, επομένως, έχει ισοδύναμη λειτουργία με εκείνη του δικαιώματος δημόσιας εκτέλεσης που εισπράττεται με την ίδια ευκαιρία σε άλλο κράτος μέλος.
- 41 Η SACEM υποστηρίζει ακόμη ότι οι συνήθειες εισπράξεως είναι διαφορετικές, καθόσον ορισμένες εταιρίες διαχείρισεως δικαιωμάτων του δημιουργού των κρατών μελών δεν έχουν τάση να επιμένουν στην εισπράξη δικαιωμάτων ελάχιστα σημαντικών από χρήστες μικρής κλίμακας διασκορπισμένους στη χώρα, όπως είναι οι ιδιοκτήτες δισκοθηκών, οι διοργανωτές χορών και οι ιδιοκτήτες καφενείων. Η αντίθετη παράδοση αναπτύχθηκε στη Γαλλία, λαμβάνοντας υπόψη τη βούληση των δημιουργών για τον πλήρη σεβασμό των δικαιωμάτων τους.
- 42 Η επιχειρηματολογία αυτή δεν μπορεί να γίνει δεκτή. Πράγματι, από το φάκελο προκύπτει ότι μια από τις σημαντικότερες διαφορές μεταξύ των εταιριών διαχείρισεως δικαιωμάτων του δημιουργού στα διάφορα κράτη μέλη έγκειται στο επίπεδο των λειτουργικών εξόδων. Όταν, όπως ορισμένες ενδείξεις που περιλαμβάνονται στις δικογραφίες των κυρίων δικών αφήνουν να διαφανεί, το προσωπικό μιας τέτοιας εταιρίας διαχείρισεως είναι κατά πολύ σημαντικότερο σε αριθμό από εκείνο των αντίστοιχων εταιριών στα άλλα κράτη μέλη και, επιπλέον, η αναλογία του προϊόντος των δικαιωμάτων που προορίζονται για τα έξοδα εισπράξεως, διοικήσεως και επιμερισμού, παρά για τους δικαιούχους των δικαιωμάτων του δημιουργού, είναι σημαντικά υψηλότερη, δεν αποκλείεται ότι η έλλειψη ανταγωνισμού στην οικεία αγορά επιτρέπει ακριβώς να εξηγηθεί η ακαμψία της διοικητικής μηχανής και, επομένως, το υψηλό ποσοστό των δικαιωμάτων.

- 43 Πρέπει, επομένως, να γίνει δεκτό ότι η σύγκριση με την κατάσταση στα άλλα κράτη μέλη μπορεί να παράσχει αξιόπιστες ενδείξεις όσον αφορά την ενδεχόμενη κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσης μιας εθνικής εταιρίας διαχείρισεως δικαιωμάτων του δημιουργού. Επομένως, στο προδικαστικό ερώτημα, όπως διατυπώθηκε από τα εθνικά δικαστήρια, προσήκει καταφατική απάντηση.
- 44 Η συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου μεταξύ των ιδιοκτητών δισκοθηκών και της SACEM περιεστράφη επίσης γύρω από άλλα κριτήρια, μη αναφερόμενα στο προδικαστικό ερώτημα, τα οποία είναι ικανά να θεμελιώσουν το μη δίκαιο χαρακτήρα του επίδικου ποσοστού. Έτσι, οι ιδιοκτήτες δισκοθηκών επικαλέστηκαν τη διαφορά μεταξύ του ποσοστού που εφαρμόζεται έναντι των δισκοθηκών και εκείνου που εφαρμόζεται σε άλλους οι οποίοι χρησιμοποιούν σε μεγάλη κλίμακα εγγεγραμμένη μουσική, όπως το ραδιόφωνο και η τηλεόραση. Εντούτοις, δεν προσκόμισαν στοιχεία ικανά να προσδιορίσουν μια μέθοδο πρόσφορη για τη διενέργεια αξιόπιστης έρευνας επί ομοιογενούς βάσεως, η δε Επιτροπή και οι παρεμβαίνουσες κυβερνήσεις δεν έλαβαν θέση επί του σημείου αυτού. Υπό τις προϋποθέσεις αυτές, το Δικαστήριο δεν είναι σε θέση να εξετάσει το εν λόγω κριτήριο στο πλαίσιο της παρούσας προδικαστικής παραπομπής.
- 45 Τέθηκε επίσης το πρόβλημα αν ο ενιαίος ή κατ' αλοκοπή συντελεστής του δικαιώματος δεν έπρεπε να ληφθεί υπόψη προκειμένου να προσδιοριστεί ο δίκαιος ή μη δίκαιος χαρακτήρας, κατά την έννοια του άρθρου 86, του ύψους του δικαιώματος. Επ' αυτού, αρκεί η παραπομπή στις σκέψεις που αναπτύχθηκαν πιο πάνω εις απάντηση του τέταρτου ερωτήματος. Πράγματι, ο ενιαίος χαρακτήρας του δικαιώματος δεν μπορεί να αμφισβητηθεί ενόψει της απαγορεύσεως που θέτει το άρθρο 86 παρά μόνο κατά το μέτρο που άλλες μέθοδοι είναι ικανές να επιτύχουν τον ίδιο νόμιμο σκοπό, ο οποίος συνίσταται στην προστασία των συμφερόντων των δημιουργών, συνθετών και εκδοτών μουσικής χωρίς, ωστόσο, να συνεπάγονται αύξηση των απαιτούμενων εξόδων για τη διαχείριση των συμβάσεων και για την εποπτεία στη χρήση προστατευόμενων μουσικών έργων.
- 46 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι στο πρώτο και τρίτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 86 της Συνθήκης πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι εθνική εταιρία διαχείρισεως δικαιωμάτων του δημιουργού κατέχουσα δεσπόζουσα θέση σε σημαντικό τμήμα της κοινής αγοράς επιβάλλει μη δίκαιους όρους συναλλαγής όταν τα δικαιώματα που επιβάλλει στις δισκοθήκες είναι αισθητώς υψηλότερα από τα επιβαλλόμενα στα άλλα κράτη μέλη, εφόσον η σύγκριση του ύψους των τιμολογίων έγινε σύμφωνα με την ίδια βάση. Δεν συμβαίνει το ίδιο αν η εν λόγω εταιρία διαχείρισεως δικαιωμάτων του δημιουργού είναι σε θέση να δικαιολογήσει μια τέτοια απόκλιση βασιζόμενη σε αντικειμενικές και κρίσιμες διαφορές μεταξύ της διαχείρισης των δικαιωμάτων του δημιουργού στο οικείο κράτος μέλος και της διαχείρισης στα άλλα κράτη μέλη.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 47 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η γαλλική κυβέρνηση, η ιταλική κυβέρνηση, η ελληνική κυβέρνηση και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, που υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης το χαρακτήρα παρεμπίπτοντος, που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε το Cour d'appel d'Aix-en-Provence, με απόφαση της 2ας Δεκεμβρίου 1987, αποφαινεται:

- 1) Τα άρθρα 30 και 59 της Συνθήκης πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι δεν εμποδίζουν την εφαρμογή εθνικής νομοθεσίας η οποία θεωρεί ως προσβολή του δικαιώματος του δημιουργού τη δημόσια εκτέλεση, χωρίς πληρωμή δικαιωμάτων, προστατευόμενων μουσικών έργων μέσω ηχητικών υποθεμάτων, όταν έχουν ήδη καταβληθεί δικαιώματα στο δημιουργό για την αναπαραγωγή του έργου του σε άλλο κράτος μέλος.
- 2) Το άρθρο 85 της Συνθήκης πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι απαγορεύει κάθε εναρμονισμένη πρακτική μεταξύ εθνικών εταιριών διαχείρισεως δικαιωμάτων του δημιουργού των κρατών μελών που έχει ως σκοπό ή ως αποτέλεσμα ότι κάθε εταιρία αρνείται στους χρήστες που είναι εγκατεστημένοι σε άλλο κράτος μέλος την άμεση πρόσβαση στο ρεπερτόριό της. Εναπόκειται στα εθνικά δικαστήρια να προσδιορίσουν αν πραγματικά υπήρχε σχετικώς εναρμονισμένη πρακτική μεταξύ των εν λόγω εταιριών διαχείρισεως.
- 3) Το γεγονός ότι εθνική εταιρία διαχείρισεως δικαιωμάτων του δημιουργού στο μουσικό τομέα αρνείται στους χρήστες εγγεγραμμένης μουσικής την πρόσβαση μόνο στο αλλοδαπό ρεπερτόριο που αντιπροσωπεύει, δεν έχει ως σκοπό ή ως αποτέλεσμα να περιορίσει τον ανταγωνισμό στην κοινή αγορά παρά μόνον αν η πρόσβαση σε μέρος του προστατευόμενου ρεπερτορίου μπορούσε να διαφυλάξει πλήρως τα συμφέροντα των δημιουργών, συνθετών και εκδοτών μουσικής χωρίς, ωστόσο, να αυξάνει τα έξοδα για τη διαχείριση των συμβάσεων και για την εποπτεία στη χρησιμοποίηση των προστατευόμενων μουσικών έργων.

- 4) Το άρθρο 86 της Συνθήκης πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι εθνική εταιρία διαχείρισεως δικαιωμάτων του δημιουργού κατέχουσα δεσπόζουσα θέση σε σημαντικό τμήμα της κοινής αγοράς επιβάλλει μη δίκαιους όρους συναλλαγής, όταν τα δικαιώματα που επιβάλλει στις δισκοθήκες είναι αισθητώς υψηλότερα από τα επιβαλλόμενα στα άλλα κράτη μέλη, εφόσον η σύγκριση του ύψους των τιμολογίων έγινε σύμφωνα με την ίδια βάση. Δεν συμβαίνει το ίδιο αν η εν λόγω εταιρία διαχείρισεως δικαιωμάτων του δημιουργού είναι σε θέση να δικαιολογήσει μια τέτοια απόκλιση βασιζόμενη σε αντικειμενικές και κρίσιμες διαφορές μεταξύ της διαχείρισης των δικαιωμάτων του δημιουργού στο οικείο κράτος μέλος και της διαχείρισης στα άλλα κράτη μέλη.

Koormans

Mancini

Κακούρης

Schockweiler

Moitinho de Almeida

Díez de Velasco

Zuleeg

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 13 Ιουλίου 1989.

Ο γραμματέας

J.-G. Giraud

Ο προεδρεύων

T. Koormans

πρόεδρος τμήματος